

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har berett bl.a. bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens proposition 1999/2000:81 Forskning för framtiden – en ny organisation för forskningsfinansiering jämte eventuella motioner.

Bostadsutskottet behandlar i yttrandet främst de frågor i propositionen och motionerna som avser forskning kring den byggda miljöns kvalitet och långsiktiga hållbarhet, dvs. i huvudsak de forskningsområden som Byggforskningsrådet i dag stöder. De motionsförslag som behandlas helt eller delvis är förslagen i motionerna 1999/2000:Ub25 (m) yrkandena 1, 5 och 6, 1999/2000:Ub26 (fp) yrkande 1, 1999/2000:Ub27 (c) yrkande 1 samt 1999/2000:Ub28 (kd).

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i yttrandet det förslag till ny myndighetsorganisation för forskningsfinansieringen som lagts fram i proposition 1999/2000:81. Samtliga behandlade motionsyrkanden avstyrks.

Till yttrandet har fogats fyra avvikande meningar till förmån för motionsförslag (m), (kd), (c) respektive (fp) om avslag på propositionen.

Skrivelser och uppvaktningar

Inför utskottet har synpunkter på förslaget lämnats av företrädare för Byggforskningsrådet, Föreningen för samhällsplanering samt Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond (SBUF).

I ärendet har skrivelser inkommit från Byggdok, Föreningen för samhällsplanering samt SBUF.

Utskottet

En ny myndighetsorganisation för forskningsfinansiering

Enligt propositionen ställer vetenskapens och samhällets snabba förändring och ökade komplexitet allt högre krav på samarbete över ämnes- och sektorsgränser samt förmåga till omprioriteringar. Den nuvarande organisationen för de forskningsfinansierande organen förmår enligt propositionen inte

svara mot dessa nya krav på ett optimalt sätt. Det finns därför skäl att införa en ny struktur som bättre kan hantera de nya utmaningarna. En ny myndighetsorganisation med färre myndigheter än i dag bör enligt propositionen inrättas. Sammanfattningsvis anges syftet vara att skapa en ny organisation för forskningsfinansiering som gör det möjligt att kraftsamla på viktiga vetenskapliga områden, främja samarbete mellan forskning och utvecklingsarbete samt förbättra spridningen av information om forskningen och dess resultat.

Regeringens förslag till ny myndighetsorganisation innebär i korthet följande:

Med stöd av en ny lag inrättas Vetenskapsrådet. Rådets uppgift skall vara att ge stöd till grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet. Till Vetenskapsrådet förs de ansvarsområden som i dag handhas av Forskningsrådsnämnden, Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, Medicinska forskningsrådet, Naturvetenskapliga forskningsrådet och Teknikvetenskapliga forskningsrådet. Dessa myndigheter avvecklas.

Ett områdesinriktat forskningsråd för sociala frågor och arbetsliv inrättas. Detta råd övertar de ansvarsområden som i dag handhas av Socialvetenskapliga forskningsrådet samt delar av ansvarsområdet för Rådet för arbetslivsforskning. Som en följd av detta avvecklas Socialvetenskapliga forskningsrådet.

Dessutom inrättas ett områdesinriktat forskningsråd för miljö, lantbruk och samhällsplanering. Rådet ges ansvar för de områden som i dag handhas av Skogs- och jordbrukets forskningsråd (SJFR) och Byggforskningsrådet (BFR) samt delar av Naturvårdsverkets uppgifter och anslag inom forskningsområdet. Skogs- och jordbrukets forskningsråd och Byggforskningsrådet avvecklas därmed.

En FoU-myndighet inrättas för behovsstyrd forskning och utvecklingsarbete till stöd för innovationssystemet och en hållbar utveckling och tillväxt. Den nya myndigheten övertar de ansvarsområden som i dag handhas av Kommunikationsforskningsberedningen, de FoU-finansierande delarna av NUTEK samt delar av ansvarsområdet för Rådet för arbetslivsforskning. Samtidigt avvecklas Kommunikationsforskningsberedningen och Rådet för arbetslivsforskning.

Slutligen inrättas ett Forskningsforum med uppgift att verka för dialog och samverkan mellan forskare, forskningsfinansiärer, allmänheten och andra som direkt eller indirekt berörs av forskningen.

För att förbereda och genomföra bildandet av de nya myndigheterna tillsätts en organisationskommitté.

De nya myndigheterna bör enligt propositionen kunna påbörja sin verksamhet den 1 januari 2001.

Den föreslagna nya myndighetsorganisationen kommer enligt propositionen att innebära en omfördelning av medel på statsbudgeten mellan ett antal anslag och möjligen också mellan utgiftsområden. Regeringen aviserar mot denna bakgrund sin avsikt att återkomma i budgetpropositionen för budgetåret 2001 med en närmare redovisning av förändringarna på anslagsnivå och eventuella förändringar på utgiftsområden.

Ett forskningsråd för miljö, lantbruk och samhällsplanering

Forskningen om ett hållbart samhälle är ett enligt propositionen högt prioriterat område där det ställs höga krav på att kunna kraftsamla kring särskilt viktiga frågor och därmed skapa möjlighet till omprioriteringar. Snabba förändringar i omvärlden och nya uppkommande problemställningar skapar ett ökat behov av flexibilitet. Enligt propositionen saknar emellertid den nuvarande myndighetsorganisationen en stark aktör som kan utgöra basen för långsiktig forskning om ett hållbart samhälle. Ett områdesinriktat forskningsråd för miljö, lantbruk och samhällsplanering bör enligt förslaget därför inrättas. Det nya forskningsrådet skall enligt förslaget överta ansvaret för den forskning som nu stöds av BFR och SJFR samt delar av den forskning som i dag stöds av Naturvårdsverket. Som en följd av detta avvecklas Bygghögningsrådet samt Skogs- och jordbrukets forskningsråd.

Som skäl för att den forskning som i dag stöds av BFR skall ingå i det nya forskningsrådet för miljö, lantbruk och samhällsplanering anförs bl.a. att forskningen syftar till att främja den byggda miljöns långsiktiga hållbarhet och kvalitet och till att underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Enligt regeringsförslaget finns det inom alla forskningsprogram som BFR finansierar forskning som rör de tekniska, ekonomiska och sociala förutsättningarna för en ekologiskt hållbart byggd miljö. Hållbarhetsaspekterna berör t.ex. samhällsplaneringen, infrastrukturfrågorna och energisystemen. Samtidigt anges det vara viktigt att forskningen ger bidrag till den bostadspolitiska utvecklingen.

Forskningsrådet för miljö, lantbruk och samhällsplanering skall enligt förslaget svara för grundläggande forskning på initiativ av forskare och för program där samhällsrelevansen står i centrum. Det innebär att det nya forskningsrådet skall svara för stöd till forskning inom bl.a. följande forskningsområden:

- samhällets omställning till en ekologiskt hållbar utveckling,
- naturresursutnyttjande, materialflöden och kretslopp,
- samhällsplanering, bygg- och förvaltningsforskning,
- landsbygdsutveckling och
- arkitektur- och kulturmiljö.

När det gäller forskningens inriktning m.m. uttalas i propositionen bl.a. följande. Rådet skall ha ett särskilt ansvar för att främja forskning för en hållbar utveckling, tillsammans med andra forskningsfinansiärer. Det skall vidare genom forskningsinsatser främja en hållbar utveckling baserad på naturvetenskaplig, teknisk och samhällsvetenskaplig forskning. Som ett exempel på detta nämns samhällsplanering sedd ur ett perspektiv av hållbar utveckling. Rådet skall verka för att genusperspektivet får ett stort genomslag i forskningen och för jämställdhet mellan kvinnor och män inom forskningen. Forskningsrådet skall stödja forskning för att tillgodose samhällets behov av kunskap för att främja den byggda miljöns kvalitet och långsiktiga hållbarhet.

I fråga om rådets arbetsformer uttalas bl.a. att dessa måste underlätta en samlad bedömning av vetenskaplig kvalitet och sektorsrelevans. Vidare skall ett nära samarbete eftersträvas mellan olika discipliner med speciell upp-

märksamhet riktad mot möjligheterna att öka mång- och tvärvetenskapliga forskningsinsatser. En dialog måste föras med olika forskningsråd, forskningsfinansierande myndigheter och andra forskningsfinansiärer för att möjliggöra kraftfulla gemensamma satsningar och undvika att forskningsinsatser hamnar i ett vakuum mellan olika finansiärer. Vissa delar av den problemorienterade forskningen kan enligt propositionen med fördel organiseras i form av särskilda programområden. Ett exempel på nära samverkan mellan statliga forskningsfinansiärer och näringsliv samt andra aktörer är det samspel i finansieringsfrågor som skett inom ramen för BFR:s arbete. Det anges därför vara angeläget att denna typ av samverkan kan fortsätta och utvecklas.

Forskningsrådet skall ledas av en styrelse med 13 ledamöter. Av dessa skall ordföranden jämte fem ytterligare ledamöter utses av regeringen. Övriga sju utses av forskarsamhället genom ett förfarande med elektorval. Det är enligt propositionen angeläget att uppnå en jämn könsfördelning i styrelsen. Vid rådet skall finnas en av styrelsen, för högst sex år, utsedd huvudsekreterare med hög vetenskaplig kompetens.

Förslag om avslag på propositionen lämnas i fyra motioner. I flera av dessa lämnas därtill alternativa förslag till ny myndighetsorganisation för forskningsfinansieringen.

Regeringens förslag avvisas i Moderata samlingspartiets partimotion 1999/2000:Ub25 yrkande 1. Det sker bl.a. med hänvisning till att en kunskapsmiljö i världsklass måste byggas nedifrån. En översiktlig strategi måste därför skapas – en strategi som kan sammanfattas i fyra utmaningar. Enligt den fjärde av dessa utmaningar kräver den mest avancerade kunskapsutvecklingen samlade insatser. För att stärka den avancerade forskningen föreslås mot denna bakgrund att fem nya forskningsfinansierande institutioner inrättas. Enligt motionens yrkande 5 bör ett forskningsråd för jordbruk, skogsbruk, trä och livsmedel inrättas. Det nya rådet skall enligt förslaget ta över delar av den verksamhet som BFR i dag svarar för. I yrkande 6 förordas att en myndighet för teknisk och industrirelaterad forskning tillskapas som bl.a. skall ha ansvar för huvuddelen av den verksamhet som BFR i dag svarar för.

Forskningens kvalitet beror enligt motion 1999/2000:Ub26 (fp) inte i första hand på organisatoriska förändringar. I stället måste intresset riktas mot vilka ekonomiska medel som ställs till förfogande och hur forskningens frihet skall garanteras. Enligt motionen kan det ifrågasättas varför två forskningsråd skall inrättas vid sidan av vetenskapsrådet, när det är en kraftsamling som eftersträvas. När det gäller forskningsrådet för miljö, lantbruk och samhällsplanering får detta en enligt motionen tydligt politisk profil som leder till att det blir regeringens förlängda arm i fråga om vilken forskning som skall bedrivas. Enligt motionens yrkande 1 bör propositionen avslås och regeringen ges i uppdrag att återkomma med ett nytt förslag till organisation för forskningsfinansieringen.

Enligt motion 1999/2000:Ub27 (c) yrkande 1 bör regeringens förslag avvisas främst med hänsyn till att finansieringen av verksamheten är oklar. I stället bör en ny beredning inledas där såväl de politiska partierna som forskningsintressenterna deltar. En förutsättning för en ny organisation anges bl.a. vara att den inte får leda till minskade resurser totalt sett. Samtidigt uttalas att

den organisation som regeringen föreslagit kan leda till en onödig maktkoncentration.

Även i motion 1999/2000:Ub28 (kd) yrkas avslag på propositionen. Samtidigt begärs ett nytt förslag från regeringen i enlighet med de principer för en helhetslösning för finansieringen av forskningen som lagts fram i motionen. Enligt motionen bör förslaget avvisas bl.a. därför att det inte inkluderar lärosäten och det inte tydligare redovisar intentionerna med den nya strukturen. Utgångspunkt för en ny organisation bör enligt motionen i stället vara att i första hand via fakultetsanslagen garantera forskningsresurser. Samtidigt föreslås att ett nytt områdesinriktat forskningsråd för samhällsplanering, bygg- och bostadsforskning samt kommunikationsforskning inrättas. Det nya rådet bör bl.a. tillkomma för att stärka genusperspektivet i forskningen och för att säkra näringslivets fortsatta ansvarstagande för forskningen.

Med anledning av vad som i proposition och motioner föreslagits beträffande myndighetsstrukturen för finansieringen av forskningen kring samhällsplanering samt byggande och boende vill utskottet anföra följande.

Såväl propositionen som motionerna ger uttryck för uppfattningen att det finns skäl att omstrukturera den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen. Utskottet delar denna uppfattning. Det frågan gäller är hur den nya myndighetsstrukturen bör se ut för att bäst svara mot de nya krav som samhället ställer på forskningen.

En ökad komplexitet i samhället och en stegrad förändringstakt ger delvis nya betingelser för forskningen. Det framstår därför som naturligt att söka tillskapa en myndighetsstruktur som ger förutsättningar för en ökad bredd och flexibilitet i samhällets stöd till forskningen. Ett uttalat mål med den föreslagna nya myndighetsorganisationen är också att den skall ge möjlighet till omprioriteringar och till ett ökat samarbete över ämnes- och sektorsgränser. Samtidigt är det naturligtvis viktigt att den forskningsfinansiering som redan i dag har en tvärvetenskaplig inriktning med en god förmåga till anpassning även fortsättningsvis hålls samman. Det ligger enligt utskottets mening mot denna bakgrund ett värde i att Byggforskningsrådets verksamhet i sin helhet förs till ett forskningsråd tillsammans med andra angränsande forskningsområden. Även om det i och för sig kan diskuteras vilka närliggande forskningsområden som bör föras samman har utskottet inte funnit anledning till annan bedömning än att den av regeringen föreslagna nya organisationen för forskningsfinansiering i allt väsentligt bör kunna svara mot de uppsatta målen.

När det gäller det föreslagna områdesinriktade forskningsrådet för miljö, lantbruk och samhällsplanering finns det enligt utskottets mening anledning att något beröra inriktningen av dess verksamhet.

Forskningsrådet för miljö, lantbruk och samhällsplanering kommer att överta ansvaret för de uppgifter som Byggforskningsrådet i dag har. Verksamheten vid BFR kan enkelt uttryckas som att den har sin inriktning mot problemorienterad forskning där vetenskaplig kvalitet och nyttokvalitet är vägledande. Det är enligt utskottets mening viktigt att den framtida forskningen kring planering, byggande och förvaltning också får denna inriktning. Inte minst viktig är en bred tillämpning av kvalitetskraven med hänsyn till den omfattande samfinansiering av forskningsprojekt som i dag kommer till

stånd där också bygg- och bostadssektorn tar ett betydande ekonomiskt ansvar. Även i regeringsförslaget framhålls att det är angeläget att denna typ av samverkan kan fortsätta och dessutom utvecklas. Det får mot denna bakgrund förutsättas att också det nya forskningsrådet kommer att sträva efter att inte bara bibehålla utan även öka den samfinansierade forskningen. En förutsättning för att så skall bli fallet är bl.a. att en fortlöpande dialog förs med andra forskningsfinansiärer och att bygg- och bostadssektorn i vid mening får ett berättigat inflytande över forskningens inriktning. Målet bör sålunda vara att genom en nära samverkan mellan statliga forskningsfinansiärer och näringsliv samt andra aktörer möjliggöra kraftfulla gemensamma satsningar och undvika att forskningsinsatser hamnar i ett vakuum mellan olika finansiärer.

Ett uttalat mål för det nya forskningsrådet är att det skall stödja forskning som uppfyller höga krav på kvalitet och samtidigt har relevans för de berörda samhällssektorerna. Bostadsutskottet delar självfallet denna uppfattning. Det innebär att forskningen kring samhällsbyggnadsfrågor måste syfta till en långsiktigt hållbar utveckling och ha sin utgångspunkt i hela samhällets behov. Den forskning som rådet finansierar bör sålunda röra de tekniska, ekonomiska och sociala förutsättningarna för en hållbar samhällsutveckling. Utan att i detalj beröra de forskningsområden som med denna utgångspunkt blir aktuella vill utskottet peka på vikten av att stödja forskning som avser samhällsbyggandet i vid mening. Det innebär att rådets ansvarsområde förutom planerings-, bygg- och bostadsfrågor också bör omfatta frågor om stads-, tätorts- och landsbygdsutveckling liksom näraliggande infrastrukturfrågor. På ett övergripande plan skall rådet verka för att genusperspektivet får ett stort genomslag i forskningen. Som framhålls i propositionen är det dessutom viktigt att forskningen ger bidrag till den bostadspolitiska utvecklingen.

I sitt förslag till ny myndighetsorganisation framhåller regeringen den nära koppling som Byggforskningsrådets nuvarande ansvarsområde har till de forskningsområden som den nya FoU-myndigheten kommer att ansvara för. Framför allt anges detta gälla delar av Kommunikationsforskningsberedningens nuvarande forskning. Ett nära samarbete mellan forskningsrådet och FoU-myndigheten i dessa frågor är enligt regeringen därför av största vikt. Utskottet delar denna uppfattning. Inte minst gäller det mot bakgrund av den breda definition av det nya forskningsrådets ansvarsområde i fråga om samhällsbyggandet som utskottet nu uttalat sig för. Även det ansvar FoU-myndigheten kommer att få för finansieringen av forsknings-, utvecklings- och demonstrationsverksamhet som svarar mot bl.a. näringslivets behov motiverar enligt utskottets mening en kontinuerlig och fortlöpande samverkan.

En förutsättning för att forskningen skall få den samhällsnytta som eftersträvas är naturligtvis att den är av hög vetenskaplig kvalitet och att resultatet av forskningen snabbt kan komma till praktisk användning. Även regeringen pekar i sitt förslag på vikten av att forskningsresultat skyndsamt måste spridas för att de skall kunna påverka samhällsutvecklingen. En förutsättning för att så skall bli fallet är att effektiva informationsvägar finns tillgängliga. Byggforskningsrådet verkar i dag på olika sätt för att relevanta forskningsresultat skall nå ut till bygg- och bostadssektorn. Det får enligt utskottets me-

ning förutsätts att också det nya forskningsrådet tar ett ansvar såväl för redan upparbetade informationskanaler som för att nya vägar för informationsspridning kan tillkomma. Målet bör sålunda vara att genom en effektiv och snabb spridning av relevanta forskningsresultat uppnå förbättringar i den byggda miljön i dess helhet.

Utiifrån de aspekter bostadsutskottet har att beakta tillstyrks sålunda regeringens förslag till en ny myndighetsstruktur för forskningsfinansieringen. Samtliga motstående motionsyrkanden avstyrks.

Stockholm den 4 maj 2000

På bostadsutskottets vägnar

Knut Billing

I beslutet har deltagit: Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Bengt-Ola Rytting (s), Lilian Virgin (s), Owe Hellberg (v), Inga Berggren (m), Anders Ygeman (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Sten Lundström (v), Ulla-Britt Hagström (kd), Carl-Erik Skårman (m), Helena Hillar Rosenqvist (mp), Rigmor Stenmark (c), Yvonne Ångström (fp), Carina Adolfsson (s), Ewa Thalén Finné (m) och Annelie Enochson (kd).

Avvikande meningar

1. Den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen

Knut Billing (m), Inga Berggren (m), Carl-Erik Skårman (m) och Ewa Thalén Finné (m) anser att den del av bostadsutskottets yttrande som under rubriken Ett forskningsråd för miljö, lantbruk och samhällsplanering börjar med "Såväl propositionen" och slutar med "motionsyrkanden avstyrks" bort ha följande lydelse:

Om Sverige skall bli det kunskapsland som regeringen säger sig vilja skapa måste kunskapsutvecklingen sättas i centrum. Så är inte fallet i dag. En kunskapsmiljö i världsklass måste byggas nedifrån. Det innebär att vi måste börja med att reformera alltifrån grundskolan till forskarutbildningen. På denna grund kan sedan en hållbar struktur för den statliga forskningsfinansieringen skapas.

Den strategi som måste tillämpas för att nå de uppsatta målen kan sammanfattas i fyra utmaningar.

1. Sverige måste utveckla en grundläggande utbildning av högsta kvalitet.
2. Den högre utbildningen och forskningen måste erbjudas i varierande former.
3. Utbildningen och forskningen måste anpassas till att utnyttja ny informationsteknologi.
4. Den mest avancerade kunskapsutvecklingen kräver samlade insatser.

För att svara mot den fjärde av dessa utmaningar – samlade insatser för den mest avancerade kunskapsutvecklingen – bör en helt ny struktur skapas med fem nya forskningsfinansierande institutioner. Två av dessa nya institutioner bör få uppgifter som avser frågor om samhällsbyggandet i vid mening. Det gäller för det första det forskningsråd för jordbruk, skogsbruk, trä och livsmedel som bör inrättas för att stärka forskningen för några av Sveriges mest grundläggande basnäringar. Detta nya forskningsråd bör ta över delar av den verksamhet inom bl.a. bygg- och träteknisk forskning som BFR i dag svarar för. För det andra gäller det den nya myndighet för teknisk och industrirelaterad forskning som bör tillskapas för stöd till nya teknologier inom bl.a. informations- och materialteknik. Den nya myndigheten bör överta ansvaret för huvuddelen av den verksamhet som BFR i dag svarar för. Myndighetens insatser bör syfta till att grundforskningens resultat snabbt skall kunna föras ut i praktisk tillämpning.

Vad utskottet nu med anslutning till motion 1999/2000:Ub25 (m) yrkandena 1, 5 och 6 anfört om en ny struktur för forskningsfinansieringen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottets ställningstagande i denna del innebär att regeringens förslag avstyrks.

2. Den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen

Ulla-Britt Hagström (kd) och Annelie Enochson (kd) anser att den del av bostadsutskottets yttrande som under rubriken Ett forskningsråd för miljö, lantbruk och samhällsplanering börjar med "Såväl propositionen" och slutar med "motionsyrkanden avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den principiella uppfattningen att dagens forskningsfinansierande organisation måste reformeras. I dag är ansvarsförhållandena för olika forskningsområden oklara, vilket innebär att helhet och överblickbarhet saknas. Däremot tvingas utskottet konstatera att det förslag som regeringen nu lagt fram inte löser dessa problem. Vad som erfordras är i stället en ny myndighetsstruktur som baseras på bl.a. följande förutsättningar:

- landets lärosäten skall inkluderas,
- trygghet och konkurrens skall säkras när det gäller forskarnas finansiering,
- forskningens kvalitet och effektivitet skall gynnas.

För att en ny struktur skall svara mot dessa mål måste de forskningsorgan som tillskapas ha som utgångspunkt att stödet skall avse forskning som utgår från människans behov. Det innebär att de olika organen skall vara tvärvetenskapliga till sin karaktär samtidigt som det ömsesidiga samarbetet mellan olika forskare uppmuntras.

Forskningen om samhällsplanering och om våra bostäder täcker ett brett område som är grundläggande för hur vår vardag kommer att gestalta sig. Det finns därför anledning att lyfta fram denna forskning. Forskningen kring vår byggda miljö bör sålunda hållas samman i en egen myndighet samtidigt som den knyts närmare till angränsande forskningsområden. I enlighet med förslaget i motion 1999/2000:Ub28 (kd) bör ett nytt områdesinriktat forskningsråd för samhällsplanering, bygg- och bostadsforskning samt kommunikationsforskning inrättas. Det nya rådet bör bl.a. få till uppgift att stärka

genusperspektivet i forskningen och att säkra näringslivets fortsatta ansvars- tagande för forskningen.

Vad utskottet nu med anslutning till motion 1999/2000:Ub28 (kd) anför om principerna för myndighetsorganisationen för finansieringen av forsk- ningen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottets ställningstagande i denna del innebär att regeringsförslaget avstyrks i sin helhet.

3. Den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen

Rigmor Stenmark (c) anser att den del av bostadsutskottets yttrande som under rubriken Ett forskningsråd för miljö, lantbruk och samhällsplanering börjar med "Såväl propositionen" och slutar med "motionsyrkanden av- styrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den i motion 1999/2000:Ub27 (c) uttryckta uppfattningen att regeringens förslag bör avvisas. Som framhålls i motionen talar inte minst oklarheter kring finansieringen av verksamheten för att förslaget inte kan genomföras. I stället bör en ny beredning inledas där såväl de politiska parti- erna som forskningsintressenterna deltar.

Den nu förordade beredningen bör ha som utgångspunkt att reformera forskningspolitiken som sådan. Det innebär bl.a. att forskningens inriktning och organisation liksom sättet att stödja den måste sättas i relation till vilka medel som kan och bör ställas till förfogande. Det är alltså inte tillräckligt att som regeringen föreslår bara genomföra organisatoriska förändringar bland de forskningsfinansierande myndigheterna. Dessutom kan invändningar mot den föreslagna strukturen som sådan resas. Den av regeringen föreslagna myndighetsorganisationen skulle leda till en maktkoncentration som riskerar att minska den framtida forskningens bredd och fortsatta utveckling. En absolut förutsättning för en ny organisation är sålunda att bidra till en plural- ism i forskningsfinansieringen som garanterar att forskningen får en tillräck- lig bredd och djup. En ytterligare förutsättning bör dessutom vara att en ny organisation inte får leda till minskade forskningsresurser totalt sett.

Vad utskottet nu med anslutning till motion 1999/2000:Ub27 (c) yrkande 1 anför om principerna för myndighetsorganisationen för finansieringen av forskningen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskot- tets ställningstagande i denna del innebär att regeringsförslaget avstyrks i sin helhet.

4. Den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen

Yvonne Ångström (fp) anser att den del av bostadsutskottets yttrande som under rubriken Ett forskningsråd för miljö, lantbruk och samhällsplanering börjar med "Såväl propositionen" och slutar med "motionsyrkanden av- styrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion 1999/2000:Ub26 (fp) om att forsk- ningens kvalitet inte i första hand beror på organisatoriska förändringar för de finansierande myndigheterna. En fri och obunden forskning förutsätter först och främst en utbildning och ett utbildningsväsen som på olika sätt

stimulerar framväxten av en forskning med både bredd och djup. Avgörande för forskningens framtid är därför i första hand vilka ekonomiska medel som kan ställas till förfogande och hur forskningens frihet kan garanteras. Först när dessa två frågor har besvarats kan frågan om myndighetsorganisationen för forskningsfinansieringen lösas.

Det nu anförda leder utskottet till uppfattningen att regeringens förslag bör avvisas. I stället bör en ny beredning inledas där utgångspunkten är att den forskningsfinansierande strukturen skall ses i ett större forskningspolitiskt sammanhang. En grund bör sålunda läggas där självständiga och stimulerande forskningsmiljöer skapas. Först därefter bör frågan om hur den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen skall se ut tas upp till prövning. Denna struktur kan alltså inte ses isolerad från forskningen som sådan. Det innebär bl.a. att också myndighetsorganisationen skall garantera att forskningens frihet inte sätts i fara och att den inte leder till en politisk styrning av vilka forskningsinsatser som bör åtnjuta samhällets stöd.

Vad utskottet nu med anslutning till motion 1999/2000:Ub26 (fp) yrkande 1 anfört om principerna för myndighetsorganisationen för finansieringen av forskningen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottets ställningstagande i denna del innebär att regeringsförslaget avstyrks i sin helhet.

Innehållsförteckning

Till utbildningsutskottet.....	1
Sammanfattning.....	1
Skrivelser och uppvaktningar	1
Utskottet	1
En ny myndighetsorganisation för forskningsfinansiering.....	1
Ett forskningsråd för miljö, lantbruk och samhällsplanering	3
Avvikande meningar.....	7
1. Den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen (m)	7
2. Den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen (kd)	8
3. Den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen (c)	9
4. Den forskningsfinansierande myndighetsorganisationen (fp)	9